OBRONNOŚĆ. Zeszyty Naukowe 4(12)/2014
ISSN 2084-7297

AUTOR
ppłk mgr Zbigniew Nowak
nowak.zbigniew@wp.mil.pl

ROLA ŻANDARMERII WOJSKOWEJ Z PERSPEKTYWY REALIZACJI ZADAŃ DOWÓDZTWA GENERALNEGO RODZAJÓW SIŁ ZBROJNYCH

Wprowadzenie

W dniu 01 stycznia 2014 r. weszła w życie *Ustawa z dnia 21 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej oraz niektórych innych ustaw*, wprowadzając nowy System Kierowania i Dowodzenia (SKiD) Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej[1].

Przedmiotowy akt prawny stanowi efekt dwuletnich prac Biura Bezpieczeństwa Narodowego oraz Ministerstwa Obrony Narodowej[2], wprowadzających określone przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej główne kierunki rozwoju Sił Zbrojnych RP oraz ich przygotowań do obrony państwa na lata 2013-2022[3].

W założeniach ustawodawcy zasadniczą zaletą nowego systemu jest rozdzielenie funkcji planowania od dowodzenia i przypisanie tak zdefiniowanych, nowych zakresów działań, trzem głównym beneficjentom reformy – Szefowi Sztabu Generalnego WP, Dowódcy Generalnemu Rodzajów Sił Zbrojnych oraz Dowódcy Operacyjnemu Rodzajów Sił Zbrojnych.

W ocenie mentora reformy – Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego *zmiana systemu kierowania i dowodzenia dostosowuje system dowódczy do realnych potrzeb, realnych możliwości i do realnych zadań stojących przed polskimi Siłami Zbrojnymi. Pozwala na uzyskanie pełnej spójności polskiego systemu dowodzenia z systemem natowskim,* (…) *będąc efektem dostosowania struktury dowódczej do wielkich zmian, które już zaszły w Siłach Zbrojnych poprzez ich profesjonalizację i ograniczenie liczebności*.

Ustawodawca, centralizując System Kierowania i Dowodzenia SZ RP, zdecydował się przy tym na zastąpienie dowództw czterech rodzajów Sił

[1] *Ustawa z dnia 21 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej oraz niektórych innych ustaw*, Dz. U. z 2013 r., poz. 852.

[2] *Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022* przyjęta uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r., s. 7 i nast.

[3] *Postanowienie Prezydenta RP z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie określenia głównych kierunków rozwoju Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz ich przygotowań do obrony państwa na lata 2013-2022*, M. P. 2011, nr 103, poz. 1030.

Zbrojnych jednym, centralnym organem – Dowództwem Generalnym Rodzajów Sił Zbrojnych[4].

Wspomniana *Ustawa z dnia 21 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej oraz niektórych innych ustaw*, wprowadzającą reformę Systemu Kierowania i Dowodzenia Siłami Zbrojnymi RP, nie wymienia w swej treści jako adresata Żandarmerii Wojskowej, tak jak ma to miejsce np. w przypadku Służby Kontrwywiadu Wojskowego[5].

Czy oznacza to, że reforma SKiD, istotna z punktu widzenia jej autorów – Biura Bezpieczeństwa Narodowego, Sztabu Generalnego WP, Departamentu Prawnego MON, czy chociażby Zespołu do Spraw Nowego Systemu Kierowania i Dowodzenia Siłami Zbrojnymi RP[6], nie dotyczy w żadnym stopniu Żandarmerii Wojskowej? Czy wobec tego transformacja Systemu Kierowania i Dowodzenia SZ RP nie zmieniła zakresu działań ŻW – służby występującej na strategiczno-operacyjnym poziomie dowodzenia w czasie pokoju[7]?

Zasadniczym celem niniejszej publikacji będzie jednak odpowiedź na pytanie o rolę Żandarmerii Wojskowej po wprowadzeniu reformy SKiD. Ocena ta zostanie dokonana z perspektywy jednego z zasadniczych beneficjentów reformy – Dowództwa Generalnego RSZ – aktualnie najliczniejszej struktury organizacyjnej polskich Sił Zbrojnych, skupiającej ponad 87 tys. żołnierzy zawodowych i pracowników wojska.

Obok poszukiwania odpowiedzi na pytanie o zakresy i pola współdziałania obu instytucji pojawia się także kwestia, czy w pierwszym roku funkcjonowania reformy SKiD zachowano właściwe proporcje między realizacją zadań prewencyjnych i dochodzeniowo-śledczych Żandarmerii Wojskowej na rzecz DG RSZ.

Głównie w kontekście rozszerzenia właściwości podmiotowej ŻW[8], wskutek wejścia w życie z dniem 01 lipca 2015 roku nowelizacji kodeksu postępowania karnego[9], w treści niniejszej publikacji zostanie dokonana

---

[4] Por., M. Różański, *Droga do spójności*, Przegląd Sił Zbrojnych, nr 1, 2014, s. 9.

[5] *Ustawa z dnia 21 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej oraz niektórych innych ustaw*, art. 8. wprowadzający nowe brzmienie art. 10. ust. 1. pkt 1. oraz ust. 2. *Ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego*, Dz. U. z 2014 r., poz. 253 z późn. zm.

[6] Powołany do życia decyzją Nr 401/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 21 grudnia 2012 roku *w sprawie powołania Zespołu do Spraw Nowego Systemu Kierowania i Dowodzenia Siłami Zbrojnymi RP* (niepublikowana).

[7] Sztab Generalny WP, *System Dowodzenia Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej DD-6.1 (B)*, s. 27-28.

[8] Art. 647 § 1 pkt 1-2 zmieniony przez art. 1 pkt 2 lit. a. *Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw*, Dz. U. z 2008 r. nr 237, poz. 1651.

[9] *Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw*, Dz. U. z 2013 r. poz. 1247 z późn. zm.

próba zdefiniowania potencjalnego oddziaływania ŻW na Siły Zbrojne RP, w tym też na sposób funkcjonowania Dowództwa Generalnego RSZ, właśnie w kontekście oczekujących, nowych dochodzeniowo-śledczych uprawnień służby[10].

Treść artykułu związana będzie ściśle z działaniami formacji w kraju, wynikającymi *stricte* z umocowania ustawowego pionów funkcjonalnych prewencji i dochodzeniowo-śledczego ŻW[11]. Nie będzie odnosiła się zatem do przykładowego współdziałania komponentów ŻW i formowanych z jednostek wojskowych podległych DG RSZ poza granicami RP (Polskie Kontyngenty Wojskowe), czy też realizacji międzynarodowych projektów ŻW – utworzenia *NATO Military Police Centre of Excellence* lub członkowstwa w *European Gendarmerie Force*[12].

Jak się wydaje, jest to publikacja, która zainteresuje nie tyle wąskie grono specjalistów, co żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, pokazując, w jaki sposób ich służba jest odbierana przez środowisko wojskowe oraz przedstawicieli tegoż właśnie środowiska, często kojarzących ŻW jedynie z obowiązkiem corocznego przesłania oświadczenia majątkowego lub symbolicznym obrazem żołnierzy sekcji prewencji ŻW patrolujących okolice jednostki wojskowej.

Rola Dowódcy Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych i Żandarmerii Wojskowej po wprowadzeniu reformy Systemu Kierowania i Dowodzenia

Jak zaznaczono, 1 stycznia 2014 r. weszła w życie reforma Systemu Kierowania i Dowodzenia Siłami Zbrojnymi RP dokonująca podziału odpowiedzialności pomiędzy głównymi beneficjentami reformy na:

- planowanie strategiczne (SG WP – tzw. *force planner*),
- dowodzenie ogólne (DG RSZ – tzw. *force provider*),
- dowodzenie operacyjne (DO RSZ – tzw. *force user*).

Nowym zadaniem Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego stało się zatem *planowanie i projektowanie* rozwoju Sił Zbrojnych RP, głównie

[10] Wykreślenie z k.p.k. dotychczas obowiązującego art. 663 k.p.k. oraz nadanie nowego brzmienia przepisowi art. 312 k.p.k. spowoduje od dnia 01 lipca 2015 roku wzmiankowane tu zwiększenie zakresu właściwości podmiotowej i przedmiotowej Żandarmerii Wojskowej m.in. nie tylko do sprawowania jurysdykcji nad wszystkimi żołnierzami pełniącymi czynną służbę wojskową w sytuacji popełnienia przez nich każdego z przestępstw definiowanych głównie w części szczegółowej kodeksu karnego, ale także nad wszystkimi pracownikami wojska w zakresie ich zatrudnienia w jednostkach wojskowych.

[11] *Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych*, Dz. U. z 2013 r., poz. 568 z późn. zm., art. 8 ust. 1 pkt. 1.

[12] M. Rozmus, *W europejskich strukturach*, Przegląd Sił Zbrojnych 2014, nr 3, s. 22 i nast.

poprzez wyeksponowanie przez ustawodawcę roli SG WP jako centrum myśli wojskowej. Ustawodawca przypisał Dowódcy Generalnemu RSZ zadanie utrzymania wojska w gotowości do użycia[13], zaś zasadniczą rolą Dowódcy Operacyjnego RSZ staje się potencjalne użycie przygotowanych – tj. wyszkolonych i zabezpieczonych logistycznie – komponentów wojska w operacji.

Najbardziej widocznym rezultatem wprowadzenia reformy SKiD, a także działaniem stanowiącym absolutne *novum* wśród innych państw członkowskich Traktatu Północnoatlantyckiego[14], stało się zastąpienie w drodze następstwa prawnego poszczególnych, dotychczasowych dowództw rodzajów SZ RP[15] – Wojsk Lądowych[16], Sił Powietrznych, Marynarki Wojennej oraz Wojsk Specjalnych jednym Dowództwem Generalnym RSZ[17].

Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych

Jakie zatem zadania stawia się Dowódcy Generalnemu RSZ? Zgodnie z treścią art. 11a ust. 2 *Ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej* do zadań DG RSZ należą w szczególności:

- realizacja programów rozwoju Sił Zbrojnych;
- planowanie, organizowanie i prowadzenie szkolenia podległych jednostek wojskowych i związków organizacyjnych Sił Zbrojnych;
- organizowanie mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk;
- szkolenie rezerw osobowych na potrzeby użycia w sytuacji kryzysowej lub w czasie wojny oraz utrzymywanie ich w gotowości do tego użycia;
- realizacja zadań dotyczących logistyki wojskowej w jednostkach wojskowych i związkach organizacyjnych Sił Zbrojnych;
- współpraca z innymi organami i podmiotami w sprawach związanych z obronnością państwa;
- zarządzanie i przeprowadzanie kontroli w podległych jednostkach wojskowych i związkach organizacyjnych w trybie i na zasadach określonych w przepisach *Ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej.*

---

[13] L. Majewski, *Synergia dowodzenia*, Przegląd Sił Zbrojnych, nr 2, 2014, s. 19.

[14] M. Mróz, *Struktura dowodzenia siłami zbrojnymi w ustawodawstwie wybranych państw NATO, Analizy*, Biuro Analiz Sejmowych 2013, nr 13.

[15] *Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej*, Dz. U. z 2012 r. poz. 461 z późn. zm., art. 3 ust. 3.

[16] J. Bronowicz, *Rola Inspektoratu Wojsk Lądowych*, Przegląd Sił Zbrojnych, nr 3, 2014, s. 16 i nast.

[17] *Ustawa z dnia 21 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy*…, art. 14.

Szczegółowy zakres działania nowej instytucji, w tym poszczególnych nowo utworzonych Inspektoratów (Wojsk Lądowych, Sił Powietrznych, Marynarki Wojennej, Wojsk Specjalnych, Rodzajów Wojsk oraz Szkolenia), zostaje przy tym doprecyzowany[18] w zarządzeniu MON[19].

Dla pełnego zobrazowania roli DG RSZ po wprowadzeniu reformy SKiD, porównajmy pokrótce przedstawione powyżej zestawienie zadań dowództwa z zakresem działań leżących w gestii rozformowanych dowództw: Wojsk Lądowych, Sił Powietrznych, Marynarki Wojennej oraz Wojsk Specjalnych[20], do których należały w szczególności:

- dowodzenie związkami organizacyjnymi i jednostkami wojskowymi niewydzielonymi w podporządkowanie Dowódcy Operacyjnego Sił Zbrojnych;
- planowanie oraz realizacja mobilizacyjnego i operacyjnego rozwinięcia;
- szkolenie podległych związków organizacyjnych i jednostek wojskowych;
- przygotowanie sił i środków do działań bojowych oraz w sytuacjach przewidzianych w ustawach i ratyfikowanych umowach międzynarodowych;
- zarządzanie i przeprowadzanie kontroli podległych związków organizacyjnych i jednostek wojskowych w trybie i na zasadach określonych w przepisach o kontroli w administracji rządowej.

Reasumując, w kontekście zadań DG RSZ, prześledźmy zmiany w zakresie działania Szefa SG WP, które przedstawia poniższa tabela.

Jak widać ustawodawca, kreując Sztab Generalny WP na organ nadzorczy i doradczy Ministra Obrony Narodowej, pozostawia tej wchodzącej w skład MON komórce organizacyjnej obszary aktywności polegające w głównej mierze na planowaniu, programowaniu, nadzorze, reprezentowaniu i doradzaniu (*force planner*).

---

[18] *Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku…,* art. 11a ust. 4.

[19] *Zarządzenie Nr Z-6/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 września 2013 roku w sprawie szczegółowego zakresu działania, struktury organizacyjnej oraz siedziby Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych* (niepublikowane), zmienionego *Zarządzeniem Nr 22/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 lipca 2014 roku zmieniającym zarządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania, struktury organizacyjnej oraz siedziby Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych*, Dz. Urz. Min. Obr. Nar. 2014, poz. 251.

[20] *Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku…,* art. 13a (uchylony).

Tabela 1.

Zakresy działań SG WP

SZTAB GENERALNY WOJSKA POLSKIEGO	
PRZED REFORMĄ SKiD	***PO REFORMIE SKiD***
1) współuczestniczenie w opracowywaniu koncepcji rozwoju Sił Zbrojnych i planowanie tego rozwoju; 2) kierowanie kompleksowym planowaniem mobilizacyjnego i strategiczno-operacyjnego rozwinięcia oraz użycia Sił Zbrojnych; 3) utrzymywanie w Siłach Zbrojnych gotowości bojowej i mobilizacyjnej; 4) określanie celów, kierunków i głównych zadań szkolenia, w tym działalności sportowej w Siłach Zbrojnych; 5) (uchylony); 6) kierowanie programowaniem i planowaniem materiałowo-finansowym w Siłach Zbrojnych; 7) wykonywanie innych zadań zleconych przez Ministra Obrony Narodowej oraz wynikających z ustaw i innych przepisów.	1) planowanie strategicznego użycia Sił Zbrojnych; 2) programowanie wieloletniego rozwoju Sił Zbrojnych; 3) nadzór nad ogólną i operacyjną działalnością Sił Zbrojnych, w tym w szczególności nad planowaniem operacyjnym, gotowością mobilizacyjną i bojową, szkoleniem oraz rozwojem organizacyjno-technicznym Sił Zbrojnych; 4) reprezentowanie Sił Zbrojnych w najwyższych kolegialnych organach polityczno-wojskowych organizacji międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest członkiem; 5) doradzanie Ministrowi Obrony Narodowej w sprawach dotyczących ogólnej i operacyjnej działalności Sił Zbrojnych; 6) planowanie przygotowania Ministerstwa do funkcjonowania na stanowiskach kierowania w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny; 7) przygotowanie i utrzymanie stanowisk kierowania w rejonach rozwinięcia zapasowych stanowisk kierowania obroną państwa dla Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów oraz ministrów i centralnych organów administracji rządowej wskazanych przez Prezesa Rady Ministrów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o urzędzie Ministra Obrony Narodowej,* Dz. U. z 2013 r., poz. 189 z późn. zm., art. 8.

Konkludując, Dowództwo Generalne RSZ przejęło w całości nie tylko zadania byłych dowództw rodzajów SZ, lecz także poprzez zmianę położenia SG WP – również większą część dotychczasowych zadań tej instytucji, tj. mobilizację, utrzymanie gotowości bojowej, szkolenie oraz logistykę.

Żandarmeria Wojskowa

Już we wstępie do dalszych rozważań należy wskazać, iż zmiany legislacyjne, związane bezpośrednio lub pośrednio z wejściem w życie wprowadzającej reformę SKiD *Ustawy z dnia 21 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej oraz niektórych innych ustaw*[21], nie odnoszą się w żadnym stopniu do treści aktów prawnych regulujących zakres i sposób realizacji zadań przez Żandarmerię Wojskową.

Czy należy przyjąć, iż fakt ten stanowi niedopatrzenie ze strony ustawodawcy, zaś w 2015 roku będą miały miejsce nowelizacje aktów prawnych dopasowujących zadania ŻW do aktualnej struktury dowodzenia i kierowania SZ RP, a co za tym idzie, do zakresu działań DG RSZ? Absolutnie nie, na co składa się kilka elementów.

Po pierwsze, brak konieczności zmian normatywnych jest wynikiem wyodrębnienia formacji spośród pozostałych części składowych Sił Zbrojnych RP[22] i bezpośredniej podległości służby Ministrowi Obrony Narodowej[23]. Żandarmeria Wojskowa jest formacją wykonującą swe zadania – co należy podkreślić – na rzecz innych podmiotów wchodzących w skład Sił Zbrojnych RP, lecz zarazem działa autonomicznie. Dlatego właśnie nie została uzależniona od zmian organizacyjnych, które nastąpiły w wyniku wprowadzenia reformy systemu w roku 2014.

Przy czym, dzięki posługiwaniu się przez *Ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych* ogólnym pojęciem Siły Zbrojne[24], bez wyszczególniania ich poszczególnych rodzajów (bądź też stosowania przez ustawodawcę sformułowania *dowództw rodzajów Sił Zbrojnych*), nie doszło do konieczności wprowadzenia zmian terminologicznych w aktach prawnych definiujących funkcjonowanie, czy usytuowanie ŻW.

Należy jednak pamiętać o tym, iż w trakcie prac legislacyjnych nad ustawą wprowadzającą reformę SKiD w ramach Zespołu ds. Nowego Systemu Kierowania i Dowodzenia Siłami Zbrojnymi, została zgłoszona idea nowego umiejscowienia ŻW w Siłach Zbrojnych RP, co niewątpliwie pociągnęłoby za sobą konieczność zmian treści aktów prawnych dotyczących

---

[21] *I niektórych innych ustaw* – m.in.: *Ustawy z dnia 1 grudnia 1961 r. o izbach morskich*, Dz. U. z 2009 r., Nr 69, poz. 599 z późn. zm.; *Ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej*, Dz. U. z 2009 r., Nr 12, poz. 67 z późn. zm.; *Ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową*, Dz. U. z 2014 r., poz. 213.

[22] *Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym*…, art. 3 ust. 7.

[23] *Ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o urzędzie…,* art. 5 ust. 2.

[24] *Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych* posługuje się generalnym terminem *Siły Zbrojne*, przez który zgodnie z delegacją określoną w art. 1 ust. 3 pkt 3 cyt. ustawy należy rozumieć: *Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej*.

funkcjonowania tej formacji. Jednakże prace takie zostały zarzucone i status ŻW nie uległ zmianie: (…) *zarówno Dowództwo Garnizonu Warszawa, jak i Komenda Główna Żandarmerii Wojskowej, pozostaną w dotychczasowym podporządkowaniu. Były wprawdzie dyskusje i rozważania, gdzie mogłyby te instytucje funkcjonować, ale ostatecznie przyjęto, że zmiana podporządkowania mogłaby mieć niepożądany wpływ na ich działanie. A w wypadku żandarmerii istotne jest również usytuowanie prawne*[25].

Finalnie, rozpatrując przedmiotowy – legislacyjny – wątek odnoszący się do zakresu zadań i usytuowania Żandarmerii Wojskowej, należy dodać, iż we wrześniu 2013 roku na wniosek Ministra Obrony Narodowej, za uzyskaniem zgody Zespołu ds. Programowania Prac Rządu, właśnie z uwagi na *potrzebę dokonania ponownej analizy proponowanych w projekcie rozwiązań, a także konieczność skoncentrowania działalności legislacyjnej resortu obrony narodowej na wdrożeniu w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej nowego systemu dowodzenia* doszło do wycofania kolejnego projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o ŻW i wojskowych organach porządkowych, datowanego na dzień 9 lipca 2013 r.[26]

Podsumowując, pierwsze poruszane w niniejszym artykule zagadnienie, *Ustawa z dnia 21 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej oraz niektórych innych ustaw* nie wprowadza konieczności nowelizacji aktów prawnych dotyczących ŻW oraz zmian w zakresie działania i usytuowania formacji.

Współdziałanie Dowódcy Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych i Żandarmerii Wojskowej w 2014 r.

W jaki zatem sposób rola Żandarmerii Wojskowej po wejściu w życie transformacji Systemu Kierowania i Dowodzenia widziana jest z perspektywy DG RSZ?[27] Czy ŻW jest angażowana i, jako policja wojskowa, sama angażuje się w takim samym stopniu w realizację zadań prewencyjnych oraz dochodzeniowo-śledczych na rzecz DG RSZ?

---

[25] P. Bernabiuk, T. Wróbel, *Manewr oskrzydlający*, Polska Zbrojna, nr 6, 2013, s. 35.

[26] http://bip.kprm.gov.pl/kpr/form/r438,Zalozenia-do-projektu-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-Zandarmerii-Wojskowej-i-wojskowy.html [dostęp: 20.12.2014]. *Opracowanie założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o ŻW i wojskowych organach porządkowych wynika z potrzeby uporządkowania dotychczasowych przepisów w zakresie spraw dotyczących zadań i organizacji Żandarmerii Wojskowej. Dziesięcioletni okres obowiązywania ustawy, praktycznie w niezmienionej formie, uzasadnia konieczność dostosowania jej regulacji do standardów obowiązujących w tego typu formacjach w państwach Unii Europejskiej i NATO. Zmiany te są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania Żandarmerii Wojskowej*.

[27] Co oczywiste, Żandarmeria Wojskowa realizuje szereg zadań ustawowych, jak np. analiza oświadczeń majątkowych żołnierzy zawodowych, co jako działania dotyczące całości kadry SZ RP nie będzie znajdowało odzwierciedlenia w wewnętrznych aktach dotyczących funkcjonowania DG RSZ takich, jak: rozkazach, instrukcjach czy wytycznych.

Oczywiste, że w odróżnieniu od działalności prewencyjnej, konieczności realizacji konkretnych zadań stricte dochodzeniowych nie da się zaplanować lub przewidzieć *ad hoc*. Ale czy zmiana Systemu Kierowania i Dowodzenia SZ RP i projektowane rozszerzenie właściwości podmiotowej ŻW wpłynęły w 2014 roku na sposób działania służby, głównie na polu dochodzeniowo-śledczym?[28] Czy ŻW oraz ponad stutysięczne Siły Zbrojne RP przygotowują się na wprowadzenie zmian jurysdykcyjnych, mających ogromne znaczenie zarówno dla funkcjonowania ŻW, jak i całej kadry SZ RP? Przecież prawdziwe wydaje się przyjęcie stanowiska, że dotychczasowe podzielenie się z Policją odpowiedzialnością za zapewnienie porządku i dyscypliny w polskiej armii, nawet mimo możliwości ŻW dostępu do wszelkich baz danych administrowanych przez Policję – jak KSIP (Krajowy System Informacyjny Policji) czy KCIK (Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych Komendy Głównej Policji), spowodowało w istocie, iż (…) *na skutek wprowadzonych w 2009 r. zmian w art. 647 kpk Minister Obrony Narodowej jako organ kierujący oraz Dowódcy Wojskowi (poszczególnych szczebli dowodzenia) stracili faktycznie kontakt z rzeczywistym obrazem dyscypliny wojskowej oraz przestrzegania prawa przez żołnierzy zawodowych. Brak jest bowiem organu posiadającego kompleksowe informacje na temat stanu przestępczości wśród żołnierzy*[29].

Prześledźmy wobec tego, w jaki sposób i na jakich głównie płaszczyznach współdziałają ze sobą obie instytucje – policja wojskowa – poprzez żołnierzy pionów prewencji i dochodzeniowo-śledczego oraz najliczniejsza, nowo powstała struktura polskich Sił Zbrojnych – Dowództwo Generalne RSZ.

Analiza rozkazów, instrukcji i wytycznych wydanych w 2014 roku w DG RSZ, jak również ogłoszonych w pierwszym roku funkcjonowania reformy SKiD decyzji Ministra Obrony Narodowej, wskazuje, iż z perspektywy właściwego wykonywania zadań przez DG RSZ, zdecydowanie największe znaczenie dla dowództwa ma działalność prewencyjna Żandarmerii Wojskowej rozumiana jako kompleksowe zabezpieczenie wszelkich przedsięwzięć z udziałem wojsk własnych i obcych.

---

[28] Naczelna Prokuratura Wojskowa, *Informacja Nr 8/2014 o stanie przestępczości i wykroczeń w okresie styczeń-sierpień 2014 oraz o ważniejszych wydarzeniach w sferze przestrzegania prawa i czynnościach pozaprocesowych podejmowanych przez prokuratorów wojskowych i Żandarmerię Wojskową w analogicznym okresie 2014 r.*, s. 1: *W okresie od 1 stycznia do 31 sierpnia 2014 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury i ŻW wszczęły 934 postępowania przygotowawcze w sprawach o przestępstwa (w 2013 r. – 1069)*.

[29] R. Jędrychowski, *Znaczenie właściwości Żandarmerii Wojskowej dla funkcjonowania polityki dyscyplinarnej Sił Zbrojnych oraz wojskowego wymiaru sprawiedliwości*, Obronność – Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej, nr 4/2012, s. 59.

To przede wszystkim prewencyjne zabezpieczenie ćwiczeń z udziałem wojsk, pilotowanie przemieszczających się kolumn pojazdów, a także zabezpieczenie porządku publicznego w otoczeniu jednostek wojskowych m.in. poprzez realizację patroli ruchu drogowego w trakcie uroczystości i innych przedsięwzięć o charakterze reprezentacyjnym[30]. To współdziałanie z pionami ochrony w zakresie ochrony terenów jednostek wojskowych rozumiane najczęściej jako kontrola magazynów broni oraz udział przedstawicieli ŻW w szkoleniach z przedmiotowego zakresu. Prewencja na rzecz DG RSZ to także wsparcie przez ŻW ochrony lotnisk wojskowych[31] oraz zabezpieczanie wizyt – zapewnienie ochrony określonych kategorii osób wizytujących wojska szkolone[32].

Stawianie ŻW *stricte* prewencyjnych, w tym profilaktycznych, zadań[33], wiąże się głównie z realizacją zapisów treści § 2 ust. 4 *Rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie zakresu i trybu współdziałania Żandarmerii Wojskowej ze Służbą Kontrwywiadu Wojskowego, Służbą Wywiadu Wojskowego, wojskowymi organami porządkowymi oraz z dowódcami jednostek wojskowych i dowódcami (komendantami) garnizonów*[34].

Należy zatem przyjąć, że w 2014 r. regułą były prośby Dowódcy Generalnego RSZ do Komendanta Głównego ŻW, wyrażane w kolejnych rozkazach, dotyczące zapewnienia prewencyjnego zabezpieczenia realizacji poszczególnych zadań jednostek wojskowych podległych DG RSZ.

Stanowi to przykład stałej współpracy wynikającej z uregulowań ustawowych odnoszących się do zakresu działania obu instytucji. Można domniemywać, iż pewnego rodzaju wzmocnienie wydźwięku współpracy na polu prewencji (rozumianej także jako czynności profilaktyczne) mogłoby

---

[30] Naczelna Prokuratura Wojskowa, *Informacja…*, wyd. cyt., s. 8: *W okresie 1 stycznia do 31 sierpnia 2014 r. żołnierze ŻW wykonali 2247 czynności z zakresu wojskowej kontroli ruchu drogowego.*

[31] *Decyzja Nr 277/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 7 października 2013 r. w sprawie wsparcia przez Żandarmerię Wojskową ochrony lotnisk wojskowych*, Dz. Urz. Min. Obr. Nar. z 2013 r., poz. 272.

[32] *Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 28 grudnia 2001 r. w sprawie osób, w stosunku do których Żandarmeria Wojskowa wykonuje czynności ochronne oraz z zakresu i trybu współdziałania Żandarmerii Wojskowej z Biurem Ochrony Rządu* Dz. U. z 2014 r., poz. 277.

[33] Naczelna Prokuratura Wojskowa, *Informacja…*, wyd. cyt., s. 7: *W okresie od 1 stycznia do 31 sierpnia 2014 r. w ramach prowadzonej działalności pozaprocesowej, prokuratorzy wojskowi wykonali ogółem 2157 czynności profilaktyczno-kontrolnych. W analogicznym okresie żołnierze ŻW przeprowadzili m.in. 2641 pogadanek, odbyli 1527 spotkań środowiskowych, zrealizowali 3641 czynności na rzecz zapobiegania przypadkom utraty broni i materiałów wybuchowym.*

[34] *Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie zakresu i trybu współdziałania Żandarmerii Wojskowej ze Służbą Kontrwywiadu Wojskowego, Służbą Wywiadu Wojskowego, wojskowymi organami porządkowymi oraz z dowódcami jednostek wojskowych i dowódcami (komendantami) garnizonów*, Dz. U. z 2012 r. poz. 880.

stanowić zawarcie odrębnego porozumienia między Komendantem Głównym ŻW a Dowódca Generalnym RSZ, na wzór innych już obowiązujących[35].

Przechodząc do drugiej zasadniczej formy działania ŻW, a więc do działalności pionu dochodzeniowo-śledczego, należy wskazać, iż spośród analizowanej liczby kilkuset rozkazów, instrukcji i wytycznych wydanych w 2014 r. przez Dowódcę Generalnego RSZ (liczba 710 rozkazów DG RSZ w 2014 r.) zaledwie jeden z rozkazów odnosił się do konieczności zapewnienia stałej obecności zespołu dochodzeniowo-śledczego w czasie trwania przedsięwzięcia o charakterze międzynarodowym[36]. Warte przypomnienia jest to, że DG RSZ było odpowiedzialne za organizację lub koordynację ponad 80 ćwiczeń głównych z udziałem wojsk własnych i wojsk obcych.

Należy rozumieć przez to, iż współpraca jednostek wojskowych podległych DG RSZ z poszczególnymi, terenowymi jednostkami organizacyjnymi ŻW w tym zakresie przenosi się standardowo na niższy, lokalny poziom. Współpraca ta jest *de facto* zapoczątkowywana przez występowanie konkretnych zdarzeń noszących znamiona przestępstw lub wykroczeń i konieczność ich procesowego zabezpieczenia. Przez współpracę na tym polu należy rozumieć również pośrednio uczestnictwo żołnierzy ŻW w odprawach i naradach poświęconych analizie dyscypliny[37].

Jak można sądzić, rola pionu dochodzeniowo-śledczego Żandarmerii Wojskowej zostanie na nowo wyeksponowana wraz z nowelizacją Kodeksu postępowania karnego, co pozwoli umocnić przeświadczenia dowódców o tej, jakże istotnej, roli ŻW jako wojskowego organu ścigania. Zasadniczą kwestią będzie tu zatem zintensyfikowanie w 2015 roku procesu informowania społeczności wojskowej o przyszłych zmianach jurysdykcji.

Z drugiej strony, podkreślanie zasadniczej dla ŻW roli pionu dochodzeniowo-śledczego poprzez choćby częstszy udział żołnierzy tej specjalności w szkoleniowych przedsięwzięciach międzynarodowych organizowa-

---

[35] Współdziałanie ŻW z Policją uregulowane zostało w treści *Porozumienia Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej i Komendanta Głównego Policji z dnia 8 maja 2013 r. o współdziałaniu Żandarmerii Wojskowej i Policji* (niepublikowane). Por., http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/86604,Porozumienie-o-wspoldzialaniu-Policji-i-Zandarmerii-Wojskowej.html [dostęp: 12.01.2015]. Podobnie współpracę pomiędzy DG RSZ a KGP reguluje *Porozumienie Komendanta Głównego Policji z Dowódcą Generalnym Rodzajów Sił Zbrojnych z dnia 28 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu współdziałania w realizacji ustawowych zadań* (niepublikowane).

[36] Wniosek Inspektora Rodzajów Wojsk w rozkazie Dowódcy Generalnego RSZ w sprawie ćwiczenia BIOSAFE-14, wydanego na podstawie *Decyzji Nr 201 /MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie zgody na pobyt i przemieszczenie się przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej komponentów wojsk obcych uczestniczących w ćwiczeniu pk. BIOSAFE-14* (nieogłoszona).

[37] Naczelna Prokuratura Wojskowa, *Informacja…,* wyd. cyt., s. 7: *żołnierze ŻW – 817 odpraw, prokuratorzy wojskowi – 82 odprawy*.

nych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przyniosłoby tej formacji wymierne, chociaż typowo szkoleniowe, korzyści. Inne przecież są zależności obsługi zdarzenia po popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia z udziałem żołnierza lub członka personelu cywilnego Sił Zbrojnych Kanady czy Czech[38], inne z udziałem żołnierza Sił Zbrojnych Stanów Zjednoczonych[39]. Aktualne zintensyfikowane szkolenie z komponentami Sił Zbrojnych innych państw prowadzone na terytorium RP, a koordynowane w zasadniczej części przez Dowództwo Generalne RSZ, wymaga umiejętności działania na podstawie standardów, których nawet nieopatrzne naruszenie może wiązać się z reakcją dyplomatyczną[40].

Pion dochodzeniowo-śledczy to nie tylko żołnierze realizujący *stricte* procesowe czynności, to także żołnierze wykonujący czynności operacyjno-rozpoznawcze (kryminalne). Czy możliwe jest zgłoszenie przez Dowódcę Generalnego RSZ prośby o zapewnienie obsługi danego przedsięwzięcia (szkoleniowego, międzynarodowego) przez żołnierzy ŻW pionu dochodzeniowo-śledczego o specjalności operacyjno-rozpoznawczej[41], tak jak standardowo ma to miejsce w przypadku Służby Kontrwywiadu Wojskowego? Jak wynika z analizowanych dokumentów – dotychczas nie formułowano tego typu próśb.

Co oczywiste, zrozumiały jest poufny charakter tego typu działań ŻW. Jednak analiza rozkazów, instrukcji i wytycznych DG RSZ za 2014 rok pozwala na sformułowanie tezy o stałym zlecaniu SKW zadania polegającego na *zapewnieniu obsługi kontrwywiadowczej* danego przedsięwzięcia. Biorąc pod uwagę fakt, iż wprawdzie zasadniczym zakresem działania SKW jest właśnie zapewnienie *ogólno pojętego bezpieczeństwa państwa w granicach Rzeczypospolitej Polskiej*[42] należy zauważyć, że również ŻW posiada podobne uprawnienia. Ze względu na zauważalną chęć dalszego rozwoju ŻW na polu kryminalnym[43], podstawą tej działalności mogłaby

---

[38] *Umowa między Państwami – Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotycząca statusu ich sił zbrojnych*, Dz. U. z 2000, Nr 21, poz. 257 z późn. sprostowaniem, art. VII.

[39] *Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o statusie sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*, Dz. U. z 2010 r., Nr 66, poz. 422, art. 13-16.

[40] Por., Projekt *Implementing Arrangement between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Poland to the Agreement on the Status of the Armed Forces of the United States of America in the Territory of the Republic of Poland concerning Security*, projektującego m.in. wspólne patrole organizowane przez stronę amerykańską oraz Żandarmerię Wojskową w otoczeniu obszarów cywilnych (m.in. otoczenia polskich jednostek wojskowych) i wojskowych, zajmowanych m.in. przez żołnierzy amerykańskich i członków ich rodzin.

[41] *Decyzja Nr 92/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 11 kwietnia 2005 r. w sprawie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych przez żołnierzy Żandarmerii Wojskowej w jednostkach wojskowych*, Dz. Urz. Min. Obr. Nar. z 2005 r., Nr 7, poz. 50.

[42] Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. *o Służbie Kontrwywiadu…,* art. 5.

[43] W latach 2013-2014 w pierwszej kolejności poddano nowelizacji pakiet aktów prawnych dot. działalności pionu operacyjno-rozpoznawczego ŻW – por., *Rozporządzenie Mini-*

zostać intensywniejsza, stała obecność żołnierzy specjalności operacyjno-rozpoznawczej zarówno w jednostkach wojskowych, jak i podczas realizacji przedsięwzięć szkoleniowych DG RSZ. Pozwoliłoby to również na uzmysłowienie dowódcom konieczności współdziałania z ŻW w przedmiotowym zakresie[44].

Przechodząc od analizy wewnętrznych aktów prawnych Dowództwa Generalnego RSZ na poziom wydawanych w 2014 roku decyzji Ministra Obrony Narodowej oraz podpisanych na rzecz DG RSZ umów z partnerami zagranicznymi[45], w kontekście współdziałania dowództwa z ŻW, należy wskazać, iż również ich analiza umacnia przeświadczenie o postrzeganiu ŻW jako formacji *stricte* prewencyjnej, głównie zabezpieczającej przemieszczenie i pobyt wojsk obcych na terytorium RP[46].

Reasumując tę część publikacji, odnoszącą się do współdziałania obu instytucji w pierwszym roku funkcjonowania reformy SKiD, na podstawie analizy wydanych w 2014 roku aktów prawnych (decyzji) Ministra Obrony Narodowej oraz rozkazów, instrukcji i wytycznych Dowódcy Generalnego RSZ należy przyjąć, iż działalność pionu dochodzeniowo-śledczego ŻW nie była w nich eksponowana w porównywalnym stopniu do działalności pionu prewencji.

---

stra Obrony Narodowej z dnia 21 sierpnia 2013 r. w sprawie sposobu dokumentowania kontroli operacyjnej przez Żandarmerię Wojskową, Dz. U. z 2013 r. poz. 1071; *Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie sposobu przeprowadzania i dokumentowania przez Żandarmerię Wojskową czynności niejawnego nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów przestępstwa, a także przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej*, Dz. U. z 2014, poz. 260; *Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie przeprowadzania i dokumentowania niejawnego nadzorowania wytwarzania, przemieszczania, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa przez Żandarmerię Wojskową*, Dz. U. z 2014, poz. 432.

[44] Dla uprawdopodobnienia tej hipotezy przeprowadzono badania wśród grupy 15 oficerów starszych DG RSZ, posiadających doświadczenia dowódcze różnego szczebla, spośród których żaden z ww. nie legitymował się wiedzą co do istnienia oraz obowiązywania *Decyzji Nr 92/MON*. Marginalnie, zauważając liczbę wydawanych corocznie decyzji MON (2012 – 410, 2013 – 452, 2014 – 516), należałoby zastanowić się nad nowelizacją wzmiankowanej tu *Decyzji Nr 92/MON* (…) regulującej podstawy wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych w jednostkach wojskowych, podpisanej przez ówczesnego Ministra Obrony Narodowej Jerzego Szmajdzińskiego, choćby pod względem redakcyjnym (zob.: § 4 przedmiotowej decyzji).

[45] Por., m.in. niepublikowana umowa dotyczącą odpłatnego udostępniania poligonów wojskowych na rzecz wojsk obcych – wojsk czeskich (ćwiczenie BALT-14), http://www.cpsp.wp.mil.pl/pl/2_204.html [dostęp: 12.01.2015].

[46] Por. m.in. treść: *Decyzji Nr 146/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie wydania zgody na pobyt pododdziału Sił Zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z realizacją wspólnego szkolenia pk. Airborne Detachment* (nieogłoszona) oraz *Decyzji Nr 168/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 02 maja 2014 r. w sprawie wydania zgody na pobyt pododdziału Sił Zbrojnych Kanady na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z realizacją wspólnego ćwiczenia pk. Orzeł Alert* (nieogłoszona).

Podsumowanie

Zakończył się pierwszy rok funkcjonowania reformy Systemu Kierowania i Dowodzenia Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej, rok przełomu dla polskiego wojska, wynikającego właśnie z konieczności przystosowania się i właściwego funkcjonowania w zmienionych, scentralizowanych strukturach. To także rok zintensyfikowanej działalności szkoleniowej przy udziale wojsk własnych i partnerów zagranicznych, co wynika z rozwoju sytuacji politycznej na wschodzie Europy.

Jak wynika z przedmiotowej publikacji, sama zmiana systemu nie spowodowała większych zmian co do sposobu i zakresu działania Żandarmerii Wojskowej. Współpraca – współdziałanie DG RSZ i ŻW układa się płynnie, można przyjąć – standardowo, na takim samym poziomie, na jakim ŻW realizowała swoje uprawnienia i obowiązki w stosunku do Sił Zbrojnych przed wprowadzeniem reformy. To przede wszystkim skupienie uwagi na działalności pionu prewencji ŻW najistotniejszej, z perspektywy Dowództwa Generalnego RSZ, formy działalności ŻW. Należy przy tym przyjąć, iż kolejny rok nie przyniesie diametralnych różnic, jeśli chodzi o tę właśnie formę działalności formacji na rzecz Sił Zbrojnych.

Wydaje się jednak, że tak jak codziennością dla funkcjonariuszy Policji jest realizacja na takim samym poziomie zaangażowania zadań prewencyjnych, dochodzeniowo-śledczych oraz kryminalnych, tak w podobnej formie powinno zdefiniować się proporcje zaangażowania Żandarmerii Wojskowej w 2015 roku.

Przecież tak jak rok 2014 był istotny dla całych polskich Sił Zbrojnych, tak już kolejny – 2015 rok – będzie niezmiernie istotny z perspektywy samej ŻW, przełomowy, jeśli chodzi właśnie o rozszerzenie jurysdykcji i wskutek tego zwiększenie zadań stojących przed żołnierzami pionu dochodzeniowo-śledczego. Pionu szczególnego z perspektywy formacji: *Służba w pionie dochodzeniowo-śledczym jest związana z ingerencją w prawa i wolności obywatelskie. Wymaga od żołnierzy nie tylko wyjątkowej wiedzy, ale także wiąże się z powierzeniem dużych uprawnień, a więc i wymaga szczególnego zaufania*[47].

Do wzmiankowanych zmian jurysdykcji należy właściwie przygotować środowisko wojskowe na każdym szczeblu – od szczebla strategicznego – od prac Kolegium Koordynacyjnego Zespołu do Spraw Nowego Systemu Kierowania i Dowodzenia Siłami Zbrojnymi RP, którego członkami są obok Komendanta Głównego ŻW, m.in. Szef SG WP oraz Dowódcy: Generalny

[47] http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//1/169482/169488/169489/dokument79522.pdf [dostęp: 20.12.2014], pkt 3.2.

i Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych[48] do zwiększenia świadomości przysłowiowego szeregowego zawodowego.

Do przedmiotowych zmian dla pionu dochodzeniowo-śledczego ŻW o tak zasadniczym znaczeniu, czym dla pionu prewencji stało się zawieszenie służby zasadniczej w efekcie procesu profesjonalizacji SZ RP, należy przygotować i samą Żandarmerię Wojskową poprzez zintensyfikowanie szkoleń dla pionu dochodzeniowo-śledczego z omawianego zakresu. To także konieczność dalszych zmian strukturalnych, na co zwracali uwagę już w 2011 roku inspektorzy Najwyższej Izby Kontroli, porównując strukturę etatową poszczególnych pionów funkcjonalnych ŻW: *W ocenie NIK Żandarmeria Wojskowa w najbliższym czasie powinna zdecydowanie skupić się na wzmocnieniu pionu dochodzeniowo-śledczego (obecnie 20 proc. stanu etatowego), by skutecznie walczyć z przestępczością w szeregach armii*[49].

Dlatego też rok 2015 powinien być czasem budowy właściwych proporcji zadań ŻW realizowanych na rzecz Sił Zbrojnych RP, w tym Dowództwa Generalnego RSZ, pomiędzy zadaniami prewencyjnymi i dochodzeniowo-śledczymi oraz właściwego przygotowania i zarazem wyeksponowania pionu dochodzeniowo-śledczego dla uświadomienia roli ŻW jako wojskowego organu ścigania.

Autor jest przekonany, że przyjęcie prezentowanej w niniejszej publikacji argumentacji pozwoli zarówno na właściwe umiejscowienie Żandarmerii Wojskowej w Siłach Zbrojnych RP po dokonanej w niej reformie Systemu Kierowania i Dowodzenia, jak i zdefiniuje sposób postrzegania formacji na kolejne lata jako jedynej policji wojskowej.

Bibliografia

1. Bernabiuk P., Wróbel T., *Manewr oskrzydlający*, Polska Zbrojna, nr 6, 2013.

2. Bronowicz J., *Rola Inspektoratu Wojsk Lądowych*, Przegląd Sił Zbrojnych, nr 3, 2014.

3. *Decyzja Nr 146/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie wydania zgody na pobyt pododdziału Sił Zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z realizacją wspólnego szkolenia pk. Airborne Detachment* (nieogłoszona).

[48] Por., *Decyzja Nr 85/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 marca 2014 r. zmieniająca Decyzję w sprawie powołania Zespołu do Spraw Nowego Systemu Kierowania i Dowodzenia Siłami Zbrojnymi RP* (nieogłoszona).

[49] http://www.nik.gov.pl/aktualnosci/nik-o-zandarmerii.html [dostęp: 29.05.2014].

4. *Decyzja Nr 168/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 02 maja 2014 r. w sprawie wydania zgody na pobyt pododdziału Sił Zbrojnych Kanady na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z realizacją wspólnego ćwiczenia pk. Orzeł Alert* (nieogłoszona).

5. *Decyzja Nr 201/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie zgody na pobyt i przemieszczenie się przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej komponentów wojsk obcych uczestniczących w ćwiczeniu pk. BIOSAFE-14* (nieogłoszona).

6. *Decyzja Nr 277/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 7 października 2013 r. w sprawie wsparcia przez Żandarmerię Wojskową ochrony lotnisk wojskowych*, Dz. Urz. Min. Obr. Nar. z 2013, poz. 272.

7. *Decyzja Nr 401/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 21 grudnia 2012 roku w sprawie powołania Zespołu do Spraw Nowego Systemu Kierowania i Dowodzenia Siłami Zbrojnymi RP* (nieogłoszona).

8. *Decyzja Nr 85/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 marca 2014 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania Zespołu do Spraw Nowego Systemu Kierowania i Dowodzenia Siłami Zbrojnymi RP* (nieogłoszona).

9. *Decyzja Nr 92/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 11 kwietnia 2005 r. w sprawie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych przez żołnierzy Żandarmerii Wojskowej w jednostkach wojskowych* Dz. Urz. Min. Obr. Nar. z 2005 r., Nr 7, poz. 50.

10. Jędrychowski R., *Znaczenie właściwości Żandarmerii Wojskowej dla funkcjonowania polityki dyscyplinarnej Sił Zbrojnych oraz wojskowego wymiaru sprawiedliwości*, *Obronność*, Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej 2012, nr 4.

11. Majewski L., *Synergia dowodzenia*, Przegląd Sił Zbrojnych, nr 2, 2014.

12. *Porozumienie Komendanta Głównego Policji z Dowódcą Generalnym Rodzajów Sił Zbrojnych z dnia 28 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu współdziałania w realizacji ustawowych zadań*.

13. *Porozumienie Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej i Komendanta Głównego Policji z dnia 8 maja 2013 r. o współdziałaniu Żandarmerii Wojskowej i Policji*.

14. *Postanowienie Prezydenta RP z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie określenia głównych kierunków rozwoju Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz ich przygotowań do obrony państwa na lata 2013-2022,* M. P. 2011, nr 103, poz. 1030.

15. Projekt *Implementing Arrangement between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Poland to the Agreement on the Status of the Armed Forces of the United States of America in the Territory of the Republic of Poland concerning Security.*

16. Rozmus M., *W europejskich strukturach*, Przegląd Sił Zbrojnych, nr 3, 2014.

17. *Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 28 grudnia 2001 r. w sprawie osób, w stosunku do których Żandarmeria Wojskowa wykonuje czynności ochronne oraz z zakresu i trybu współdziałania Żandarmerii Wojskowej z Biurem Ochrony Rządu*, Dz. U. z 2014 r., poz. 277.

18. Różański M., *Droga do spójności*, Przegląd Sił Zbrojnych, nr 1, 2014.

19. *Umowa między Państwami – Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotycząca statusu ich sił zbrojnych*, Dz. U. z 2000, Nr 21, poz. 257 z późn. sprostowaniem.

20. *Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o statusie sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,* Dz. U. z 2010 r., Nr 66, poz. 422.

21. *Ustawa z dnia 1 grudnia 1961 r. o izbach morskich*, Dz. U. z 2009 r., Nr 69, poz. 599 z późn. zm.

22. *Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową*, Dz. U. z 2014 r., poz. 213.

23. *Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej*, Dz. U. z 2009 r., nr 12, poz. 67 z późn. zm.

24. *Ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o urzędzie Ministra Obrony Narodowej*, Dz. U. z 2013 r., poz. 189 z późn. zm.

25. *Ustawa z dnia 21 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej oraz niektórych innych* ustaw, Dz. U. z 2013 r., poz. 852.

26. *Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej*, Dz. U. z 2012 r. poz. 461 z późn. zm.

27. *Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych*, Dz. U. z 2013 r. poz. 568 z późn. zm.

28. *Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw*, Dz. U. z 2013 r. poz. 1247 z późn. zm.

29. *Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw*, Dz. U. z 2008 r. Nr 237, poz. 1651.

30. *Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego*, Dz. U. z 2014 r, poz. 253 z późn. zm.

Źródła internetowe

1. www.cpsp.wp.mil.pl.
2. www.kprm.gov.pl.
3. www.nik.gov.pl.
4. www.policja.pl.

ROLE OF MILITARY POLICE FROM THE PERSPECTIVE OF PERFORMING TASKS OF ARMED FORCES SERVICES' GENERAL COMMAND

Abstract: The article defines the role of Military Police (MP) after the implementation of the reform of Polish Armed Forces' Command and Control System in 2014 from the perspective of the Polish Armed Forces' Services' General Command which contains over 90% of the Polish Armed Forces' positions.

The author shows what kind of tasks are performed by Military Police for the Polish Armed Forces' Services' General Command and its subordinate units and suggests the necessity to balance differently selective functional segments in the MP structure which will contribute to the development of this formation and accomplishing tasks required by law.

Finally, the author describes the future role of the formation in the context of further transformations that Military Police will participate in, connected, among others, with extending the jurisdiction resulting from the amendment to the penal code allowing defining Military Police as a lawful military police perceived as such by the Armed Forces of the Republic of Poland.